

BOEKBESPREKING

Wilde Planten. Flora en vegetatie in onze natuurgebieden. Tekst van prof. dr V. Westhoff, P. A. Bakker, C. G. van Leeuwen en E. E. van der Voo. Illustr. door R. Westra. Dl. 1: 320 pag. met zeer veel kleurafb. en kleurenfoto's. Uitg.: Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Per deel f 39,50, voor leden v. Nat. Mon. f 29,50.

Dit is een belangrijk botanisch werk, dat in drie delen geheel onze nederlandse flora en vegetatie zal behandelen; de twee volgende delen verschijnen resp. in de herfst van 1971 en 1972. Het is geheel van inlandse makelij, terwijl in de tekst vele nieuwe, deels nog niet gepubliceerde gegevens te vinden zijn. Al bij eerste kennismaking bladert men met groot genoegen in deze royaal verzorgde uitgave, met de vele, meest gekleurde afbeeldingen, de instructieve kaarten en schema's. Speciale vermelding verdienen de aquarellen van R. Westra. Eindelijk eens een werk waarin men niet — zoals bij vele al verschenen uitgaven — wel mooie platen vindt, maar dan overgenomen uit buitenlandse boeken zodat alles maar gedeeltelijk klopt met wat in ons land groeit en bloeit, met alle nare gevolgen vandien! Dit werk is hierom reeds goed bruikbaar als aanvulling op onze Flora's met hun zwart-witfiguren. En goede aquarellen zijn ook beter voor floristische doeleinden dan kleurenfoto's, hoe fraai deze mogen zijn. Goede zwart-wit foto's en kleurenfoto's ontbreken niet, maar de overzichtfoto's zijn soms wat onduidelijk. En nu we toch met opmerkingen bezig zijn: om de tekst overzichtelijker te maken had men beter „trefwoorden” vet of cursief kunnen drukken; ook vraagt de brede marge bovenaan a.h.w. zelf om plaatsing van zulke woorden. — Maar verder niets dan lof! De kaarten (deels gekleurd) en schema's zijn inderdaad verhelderend in verband met de uitgebreide sociologische inleiding, met veel gegevens die de lezer anders niet onder ogen krijgt, en zeker niet op zulk een even begrijpelijke als deskundige wijze. Men leert vaak inzien waarom een bepaalde vegetatie zo is i.v.m. belichting, hoeveelheid stikstof enz. Adventieven worden eveneens besproken, met inbegrip van recente „legeradventieven” bij Harskamp. De uitstekende tekst geeft ook inzicht in de verhouding van „natuurlijke” vegetatie en cultuurlandschap, met alle mengvormen vandien. Waardevol zijn verder vele passages over vervreemding van onze flora, hoezeer die tot droefheid stemmen. Zulke gegevens vindt men zelden in een overzicht bijeen, terwijl onze Flora's in dit opzicht vanzelf „achterlopen”. Men vindt instructieve cijfers over die verarming, en lijsten van verdwenen of verdwijnende soorten en zelfs vegetaties (zoals bijv. de stroomflora). Men wake ervoor dat zoiets (bijvoorbeeld) ook niet gaat gelden voor onze kalkrijke bermen! — Geluiden over verschillende akkervegetaties klinken vanzelf ook nogal somber. De tekst wordt zo vanzelf tot een dringend betoog voor effectieve maatregelen tot natuurbehoud. Het „dorado” Zuid-Limburg wordt in dit deel voorlopig beschreven in het overzicht van de plantendistrikten; over akkerflora leest men dat er hier vóór de moderne onkruid-

bestrijding een rijk sortiment fraaie onkruiden aanwezig was..... Étages in het limburgse hellingbos worden als divergerende grenssituaties beschreven met het Savelsbosgebied als voorbeeld. — Uitvoerig worden tenslotte de duinen behandeld, die in hun kalkrijke delen vaak op ons gewest lijken, en tenslotte de gemeenschappen op zilte gronden. Vooral voor wie daar wel eens komt zijn deze beschrijvingen de aandacht volop waard. Het uitvoerige register kan bij dit alles goed van dienst zijn. — Tot besluit wijzen we erop dat de opbrengst van deze uitgave ten goede komt aan de aankoop van het Deelerwoud.

dr M. Bruna.

De Commissie voor de Nederlandse Avifauna (C.N.A.): „*Avifauna van Nederland*”, Tweede, bijgewerkte en Herziene druk. Uitgave: E. J. Brill, Leiden. 128 blz.; Prijs: ingenaaid f 15,—.

Dit boekwerk is verschenen als extra-nummer van het tijdschrift „*Ardea*” ter gelegenheid van het XV-de Internationale Ornithologische Congres, dat dit jaar in 's-Gravenhage gehouden is.

De opzet van het werk is geheel gelijk gebleven aan die van de eerste druk (1962). Het is een lijst van de in Nederland waargenomen vogelsoorten, die bijgewerkt is tot en met 31-XII-1968. Een uitzondering vormen *Calidris acuminata* en de Notenkraai, waarvan resp. de eerste waarneming en het eerste broedgeval in 1969 vastgesteld werden, maar die blijkbaar toch op de lijst moesten.

Bovendien geeft het boek van elke soort de status (bijv.: „zomergast, doortrekker, dwaalgast”, etc.) en een schatting van het aantal broedparen en het aantal exemplaren, als het om niet broedende vogels gaat. Ook worden bij soorten die niet het gehele jaar in ons land verblijven (bijv.: „zomer- of wintergasten”) de normale verblijfsduur en de eerste en laatste waarnemingsdata vermeld.

De ramingen der aantallen zijn zo nauwkeurig mogelijk, maar veelal is de getalssterkte van vogelsoorten, vooral de minder zeldzame, nog weinig onderzocht. Toch blijft het vreemd te lezen dat zowel de Ruigpootbuiszand als de Zeearend (beiden „wintergast”), in zeer klein aantal verschijnen (volgens de C.N.A. norm per dag hoogstens 1-100 individuen). De eerste komt zeker 10 tot 20 maal zo veel voor als de Zeearend. Helemaal vreemd wordt het als blijkt dat ook de Wespindief, een „zomervogel”, volgens de C.N.A. als doortrekker in zeer klein aantal voorkomt. Zelf nam ik in de Peel op één dag al wel eens meer dan 100 ex. waar, terwijl dit vermoedelijk slechts een klein deel was van alle vogels die toen over ons land vlogen. Dit geldt ook voor de Kolgans, die m.i. eind februari en maart gewoonlijk in groot aantal in Nederland verblijft en niet in vrij groot aantal zoals de C.N.A. opgeeft.

Toch blijft het, ondanks deze kleine „tekortkomingen”, voor iedere serieuze vogelwaarnemer een belangwekkend boek, dat gelegenheid geeft om eigen waarnemingen op hun waarde te toetsen.

H. B.